

STUDII DOCTORALE ÎN ROMÂNIA ORGANIZAREA ȘCOLILOR DOCTORALE

Contextul proiectului

Dezvoltarea unor programe performante și înalt competitive de studii doctorale reprezintă o prioritate pentru universitățile europene și pentru universitățile românești în context european. Formarea unei noi generații de cercetători și universitari, creșterea capacităților creative, constructive și competitive din sectoarele publice și private, industriale, comerciale sau de servicii sunt dependente și de performanțele programelor de studii doctorale. În consecință, universităților românești orientate predominant spre cercetare le revin responsabilități tot mai mari în privința organizării doctoratului și a consacrării unor structuri și activități mai performante.

Programele doctorale corespund celui de al treilea ciclu de studii universitare în cadrul procesului Bologna și, în același timp, reprezintă prima fază în construcția carierei tinerilor cercetători. Prin conținut și finalizare, programele doctorale ocupă o poziție centrală în construcția unei societăți a cunoașterii, asigură relații strânse între aria universitară, aria cercetării și aria inovării cognitive și tehnologice. Dezvoltarea și afirmarea societății noastre în context european nu se pot realiza cu succes decât odată cu o reconstrucție de amploare a ciclului doctoral de studii universitare, iar acest proiect tocmai o astfel de reconstrucție vizează.

Conform strategiei de la Lisabona, una dintre prioritățile țărilor membre ale Uniunii Europene este dezvoltarea unei economii a cunoașterii bazate pe resurse de muncă înalt calificate și specializate. În acest context, România trebuie să treacă, în opțiunile sale majore, de la o gândire și o planificare locală, la una europeană și globală. Se impune, astfel, reformarea studiilor doctorale în context european și organizarea de școli doctorale într-o nouă formă, mai flexibilă și mai capabilă să răspundă necesităților contemporane. Astfel, proiectul *Studii doctorale în România – Organizarea Școlilor Doctorale* își propune să realizeze un nou model de școală doctorală, sub formă de rețea, care va îngloba în componența sa toate cele trei instanțe interesate de proces: instituții de învățământ superior, institute de cercetare și organizații publice sau private de pe piața forței de muncă.

În România am asistat, în perioada de după 1990, la o expansiune fără precedent a învățământului superior, la creșterea numărului de studenți și de instituții publice sau private. Doctoratul nu a făcut o excepție de la această tendință – privind numărul de doctoranzi, de conducători de doctorat, de domenii în care se oferă titlul de doctor și de instituții

organizatoare de studii doctorale. Entuziasmul față de creșterea cantitativă înregistrată ar trebui ponderat cu evaluarea din punct de vedere calitativ a progresului înregistrat, răspunzându-se cu rigoare la întrebări precum: există un raport de proporționalitate între fluxurile numerice din lumea doctoratului și realizările publicistice și inovative de tip cognitiv sau tehnologic? A crescut vizibilitatea internațională și relevanța economică a cunoașterii științifice produse în doctorat? Dispun studiile doctorale de resurse financiare și logistice adecvate în comparație cu cele similare din alte țări europene?

Creșterea interesului publicului larg pentru studii superioare și în special pentru doctorat poate fi explicată prin schimbările declanșate de trecerea la o societate bazată pe cunoaștere. Obținerea unei dezvoltări durabile, care să permită satisfacerea nevoilor din prezent, fără a compromite șansele generațiilor viitoare, este posibilă doar prin coordonarea inovațiilor și creșterea producției științifice, astfel încât rezultatele obținute să poată fi valorificate la maxim, minimizându-se consecințele negative. Pentru a îndeplini aceste deziderate este nevoie de profesioniști educați în spiritul societății cunoașterii. Prin reformarea sistemului național de studii doctorale trebuie să ajungem la stadiul în care acesta corespunde nevoilor generate de cele mai recente schimbări pe plan național și internațional și este capabil să preîntâmpine, pe cât posibil, provocările ce vor apărea în viitor.

Strategia proiectului

După **analiza stării actuale** a studiilor doctorale, proiectul vizează **proiectarea** unui model de Școală Doctorală și **testarea**, respectiv, **validarea** acestuia pe baza unei consultări largi și participative a tuturor celor interesați. În acest proces, admitem ca premisă esențială faptul că instituțiile de învățământ superior orientate predominant spre cercetare și institutele de cercetare reprezintă matricea instituțională principală în care se formează doctoranzii. Deocamdată, însă, în România, statutul studiilor doctorale în unele institute de cercetare evoluează încă într-un câmp nesigur, câteodată paralel și câteodată chiar în conflict cu doctoratul organizat de instituțiile de învățământ superior. Ambiguitatea existentă creează dificultăți tuturor celor implicați. Proiectul propus are în vedere și această realitate și setează ca obiectiv eliminarea neclarităților statutelor celor două tipuri de studii doctorale, valorificarea aspectelor pozitive ale acestora și integrarea celor două tipuri de procese într-unul mai eficient și mai productiv. Un alt actor instituțional implicat în Școala Doctorală este sectorul economic. Deși angajatorii reglementează cererea de specialiști și oferă totodată cadrul de valorificare a cunoașterii, precum și posibilitatea de formare continuă și atingerea unor noi niveluri de excelență cu consecințe directe în plan economic, aceștia nu au fost integrați coerent în procesul educațional al formării doctoranzilor. Prin noul model de Școală Doctorală ne propunem să corectăm această stare, prevăzând pentru organizațiile economice un rol activ în formarea și devenirea doctoranzilor, cu efecte benefice pentru toate părțile implicate.

Scopul proiectului *Studii doctorale în România – Organizarea Școlii Doctorale* este de **promova o abordare strategică unitară** de reformă a sistemului de studii doctorale, pentru a asigura o contribuție reală a **programelor doctorale și postdoctorale** la formarea unor cercetători cu performanță recunoscută național și internațional.

Obiectivul general al proiectului constă în **restructurarea și consolidarea sistemului național de studii doctorale**, în vederea identificării și dezvoltării unei infrastructurii instituționale adecvate susținerii și îmbunătățirii implementării ciclului trei Bologna, în contextul corelării acestuia cu ciclul doi de studii universitare de master, ca parte importantă a integrării învățământului superior din România în Spațiul European al Învățământului Superior și în Aria Europeană a Cercetării. Proiectul răspunde astfel obiectivului Axei prioritare 1 de “*restructurare și îmbunătățire a sistemelor de educație și formare*”.

Obiectivele specifice ale proiectului vizează :

- **susținerea implementării** ciclului de studii doctorale (ciclul 3 Bologna) prin dezvoltarea unei structuri îmbunătățite a sistemului național de studii doctorale, bazată pe o infrastructură instituțională modernă și flexibilă, care să răspundă cerințelor unei societăți bazate pe cunoaștere;
- construirea și derularea unui demers de **integrare a programelor de studii doctorale** în *procesul european Bologna și în aria de cercetare, dezvoltare și inovare din spațiul european* prin **definirea, dezvoltarea și pilotarea unui model specific de Școală Doctorală avansată, de tip rețea**;
- **consolidarea** sistemului de studii doctorale ca urmare a identificării unor **instrumente strategice**, inclusiv **de asigurare a calității performanțelor**, pe baza unei **structuri partenoriale** de succes;
- elaborarea unei platforme de tip *e-learning*, care să faciliteze cooperarea și dezvoltarea capacităților de formare a cadrelor implicate în proces, cu scopul *sprijinirii doctoranzilor și cercetătorilor în vederea participării active și eficiente la programele doctorale*.

Rezultatul proiectului va consta în elaborarea unei politici strategice a studiilor doctorale pe baza unei analize diagnostice a stării actuale și prin definirea unui nou model de școală doctorală, ce va fi implementat experimental în universitățile partenere pentru a putea fi evaluat, validat și îmbunătățit pe parcurs.

Principalele grupuri țintă vizate de proiect sunt: *personalul din cadrul școlilor doctorale și din ciclurile de studii universitare de master* - profesori și cercetători – și *personalul implicat*

În elaborarea politicilor în învățământ superior, cercetare științifică și sistemul de doctorat și postdoctorat.

Relevanța proiectului pentru grupurile țintă constă în punerea la dispoziția acestora a unei noi politici strategice și a unui nou model de Școală Doctorală care:

- se bazează pe o viziune integratoare a partenerilor, menită să ajute la formarea doctoranzilor ca viitori cercetători și manageri performanți;
- oferă un mediu stimulativ de cercetare și de cooperare interdisciplinară;
- oferă o structură administrativă clară pentru consolidarea statutului doctoranzilor, cercetătorilor și conducătorilor de doctorat;
- creează cadrul de constituire a unei mase critice de cercetători, susținând dezvoltarea activității de cercetare, evitându-se stările de izolare sau însingurare;
- facilitează coordonarea și supervizarea activităților de elaborare a tezelor de doctorat;
- asigură organizarea unui sistem transparent de admitere și de organizare a activității de cercetare și cooperare;
- oferă condiții de predare și învățare, inclusiv de formare a unor competențe transversale manageriale și de comunicare;
- creează premise instituționale adecvate pentru gestionarea și procurarea de resurse financiare și logistice necesare cercetării;
- garantează respectarea unor standarde de asigurare a calității academice a studiilor doctorale;
- se preocupă de construcția carierelor viitoare ale doctoranzilor;
- oferă cadrul de realizare a mobilității inter-instituționale și internaționale.

Beneficiarii finali ai proiectului vor fi persoanele deja implicate în programul național de doctorat, precum și cei care urmează să se înscrie la doctorat. Aceștia vor fi întâmpinați de o ofertă educațională modernă și flexibilă, care le va asigura un parcurs profesional de succes. De asemenea, conducătorii de doctorate și alte cadre didactice implicate în proces vor beneficia de pe urma noului model de Școală Doctorală, fiind sprijiniți în activitatea lor de formare a doctoranzilor.

Implementarea proiectului

Implementarea proiectului a fost divizată în patru pachete de lucru (PL):

PL 1

Definirea
modelului de
școală
doctorală**1.1 Diagnoza sistemului național de doctorat****1.2 Consultarea decidenților, a partenerilor relevanți și a experților externi pentru definirea caracteristicilor cheie ale modelului de școală doctorală****1.3 Definirea caracteristicilor cheie ale Școlii Doctorale ca element central al sistemului național de doctorat**

1.3.1 Definirea aspectelor de natură instituțională: organizare, caracter interdisciplinar, flexibilitate, finanțare, resurse umane, activități etc.

1.3.2 Definirea indicatorilor/standardelor de asigurare a calității, a procedurilor și metodologiilor de acreditare

1.3.3 Definirea conținutului cadru al programelor de doctorat/formare inițială a viitorilor cercetători și elaborarea modulelor de formare

1.3.4 Condiții de acces, parcursul de formare a doctoranzilor, inclusiv mobilitatea europeană a acestora

1.3.5 Asigurarea resurselor umane calificate

1.3.6 Activitățile Școlii Doctorale

Rezultate așteptate:

R1.1. Diagnoză și Recomandări privind construcția Școlilor Doctorale/structurarea sistemului național de doctorat

R 1.2. Model instituțional cadru de organizare a Școlii Doctorale

R 1.3. Proceduri specifice de acces, evaluare, dezvoltare profesională a doctoranzilor

R 1.3. Set de indicatori de evaluare a calității școlilor/programelor doctorale și procedurile aferente

R 1.4. Curriculum cadru pentru programele de formare a doctoranzilor

R 1.5. Module de formare în cadrul Școlii Doctorale

R 1.6. Proceduri de acreditare a Școlilor Doctorale

R 1.7. Model integrat de Școală Doctorală

PL 2

Validarea
modelului
instituțional de
școală
doctorală**2.1. Pilotarea modelului de școală doctorală de către instituțiile partenere în proiect, pe parcursul unui an universitar**

2.1.1. Definirea procedurilor specifice de pilotare

2.1.2. Formarea specifică a grupurilor țintă pentru pilotarea modelului de Școală Doctorală

2.1.3. Pilotarea modelului de Școală Doctorală

2.1.4. Realizarea rapoartelor de evaluare semestrială a modului de funcționare a Școlii Doctorale de către instituțiile parte integrantă a exercițiului de pilotare

2.2. Îmbunătățirea modelului de școală doctorală

2.2.1. Analiza rapoartelor de evaluare semestrială a modului de funcționare a Școlii Doctorale în instituțiile pilot

2.2.2. Identificarea aspectelor de corectat pentru îmbunătățirea modelului de Școală Doctorală în cadrul grupurilor de experți care au participat la definirea modelului de Școală Doctorală (WP1)

2.2.3. Definirea elementelor instituționale și de conținut specifice și adaptarea modelului de Școală Doctorală în funcție de specificul domeniilor și programelor de doctorat

2.3. Validarea modelului de Școală Doctorală și crearea condițiilor pentru generalizarea acestuia la nivelul sistemului de studii doctorale și postdoctorale**Rezultate așteptate:**

R 2.1. Proceduri de pilotare a Școlii Doctorale

R 2.2. Recomandări pentru îmbunătățirea modelului de Școală Doctorală

R 2.3. Model validat de Școală Doctorală

PL 3

Management
ul proiectului**3.1. Coordonarea activităților experților și a activităților de consultare a partenerilor relevanți****3.2. Definirea condițiilor pentru pilotarea și validarea modelului****3.3. Monitorizarea și evaluarea internă a proiectului și adoptarea măsurilor corective necesare, elaborarea de rapoarte****3.4. Gestiunea financiară a proiectului****3.5. Organizarea activităților proiectului****3.5. Activități de management general al proiectului orientat de obiective și rezultate.**

PL 4

Comunicare

4.1. Construcția identității vizuale a proiectului și a strategiei de comunicare**4.2. Activități de promovare/publicitate a proiectului.****Rezultate așteptate:**

R 4.1. Manual de identitate vizuală

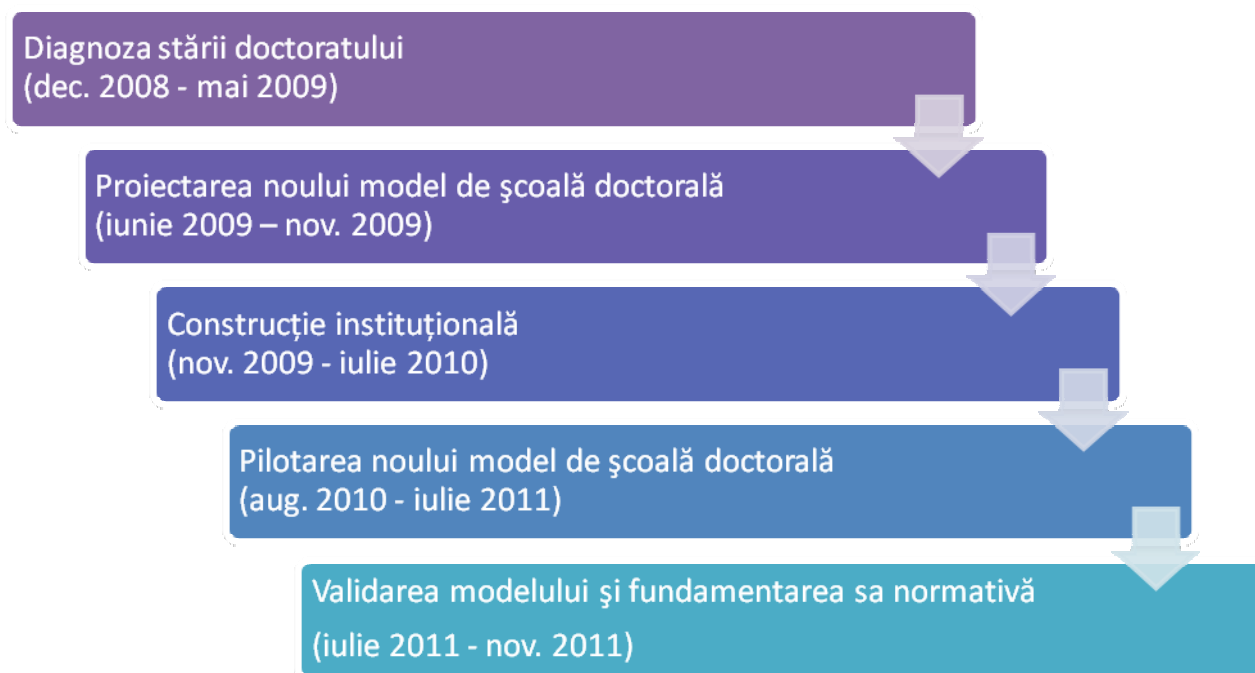
R 4.2. Strategia de comunicare

Calendarul desfășurării proiectului

În scopul coordonării eficiente a activităților aferente pachetelor de lucru, a fost elaborat un calendar strategic, menit să faciliteze vizualizarea termenelor limită de realizare a diverselor produse și de finalizare a activităților aflate în derulare.

Prezentare grafică a pachetelor de lucru

